

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ**

**Αριθμός Γνωμοδότησης 206/2018
ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
(ΤΜΗΜΑ Β΄)**

Συνεδρίαση της 20ής Νοεμβρίου 2018

Σύνθεση :

Πρόεδρος: Στέφανος Δέτσης, Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ..

Μέλη: Θεόδωρος Ψυχογιός, Δημήτριος Χανής, Αλέξανδρος Ροϊλός, Αδαμαντία Καπετανάκη, Ελένη Πασαμιχάλη, Βασίλειος Καραγεώργος, Διονύσιος Χειμώνας, Νομικοί Σύμβουλοι του Κράτους.

Εισηγήτρια: Σπυριδούλα Ραυτοπούλου, Πάρεδρος Ν.Σ.Κ..

Αριθμ. Ερωτήματος: Το με αριθμ. πρωτ. Δ.ΕΙΣΠΡ.Ε 1132379 ΕΞ 2018/7-9-2018 έγγραφο της Διεύθυνσης Εισπράξεων/Τμήμα Ε΄ της ΑΑΔΕ.

Ερώτημα: «Τύχη κατάσχεσης εις χείρας τρίτου σε βάρος οφειλέτριας, επιβληθείσας προ της κατάθεσης αίτησης περί υπαγωγής της επιχείρησης στη διαδικασία της ειδικής διαχείρισης του άρθρου 68 του ν. 4307/2014, μετά την έκδοση οριστικής (θετικής) δικαστικής απόφασης».

Εισηγήτρια: Σπυριδούλα Ραυτοπούλου, Πάρεδρος Ν.Σ.Κ..

Επί του ανωτέρω ερωτήματος το Β΄ Τμήμα του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους γνωμοδότησε ως ακολούθως:

Ιστορικό

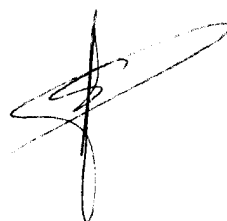
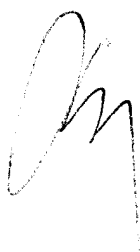
Από το έγγραφο της ερωτώσας υπηρεσίας και τα στοιχεία του φακέλου που το συνοδεύουν, προκύπτουν τα ακόλουθα, με βάση τα οποία υποβλήθηκε το εξεταζόμενο ερώτημα:

1. Με τα με αριθμ. πρωτ. 27100 έως 27112/2017 κατασχετήρια έγγραφα που επιδόθηκαν στα πιστωτικά ιδρύματα Attica Bank Ανώνυμη Τραπεζική, Τράπεζα Πειραιώς Α.Ε., Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος, Τράπεζα Eurobank Ergasias και ΑΛΦΑ Τράπεζα, την 1-12-2017, η Δ.Ο.Υ. Λάρισας επέβαλε εις χείρας πιστωτικών ιδρυμάτων, ως τρίτων, κατασχέσεις για οφειλές της εταιρείας με την επωνυμία «Τ. ... Α. Ε.» με έδρα τη Λάρισα. Από τα ως άνω πιστωτικά ιδρύματα, οι τράπεζες Attica Bank Ανώνυμη Τραπεζική, Τράπεζα Πειραιώς Α.Ε. και Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος υπέβαλαν θετική δήλωση τρίτου σχετικά με την τήρηση μεν τραπεζικών λογαριασμών των οποίων δικαιούχος τυγχάνει η εταιρεία, άνευ όμως διαθέσιμου υπολοίπου προς απόδοση στο Δημόσιο, λόγω είτε μηδενικού υπολοίπου αυτών είτε προϋφιστάμενων χρονικά επιβληθεισών κατασχέσεων υπέρ άλλων τρίτων πιστωτών.

2. Ακολούθως, την 7-7-2017 κατατέθηκε ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου Λάρισας η με αριθμό κατάθεσης 722/2017 αίτηση των εκεί αναφερομένων πιστωτικών ιδρυμάτων, με αντικείμενο την υπαγωγή της ανωτέρω ανώνυμης εταιρείας σε διαδικασία ειδικής διαχείρισης σύμφωνα με τα άρθρα 68 επ. του ν. 4307/2014, επί της οποίας εκδόθηκε η με αριθμό 109/2018 απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Λάρισας, που έκανε δεκτή την ασκηθείσα αίτηση, θέτοντας την ανώνυμη εταιρεία στην διαδικασία της ειδικής διαχείρισης, σύμφωνα με τα άρθρα 68 επ. του ν. 4307/2014 και όρισε ως ειδικό διαχειριστή την σύμπραξη της ελεγκτικής εταιρείας με την επωνυμία «Ε. & Γ. Α.Ε. ...» και του Ν. Ε., λογιστή.

3. Όπως επισημαίνεται από την Υπηρεσία, πριν την έκδοση της ανωτέρω δικαστικής απόφασης δεν είχε εκδοθεί σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 70 του ν. 4307/2014 απόφαση λήψης προληπτικών μέτρων κατ' αναλογική εφαρμογή του άρθρου 10 του ΠτΚ.

4. Την 14-6-2018 κοινοποιήθηκε στην Δ.Ο.Υ. Λάρισας η από 11-6-2018 εξώδικη δήλωση-πρόσκληση, με επιφύλαξη δικαιωμάτων, της υπό ειδική διαχείριση τελούσης, πλέον, ανώνυμης εταιρείας, από τον ειδικό διαχειριστή αυτής, με την οποία καλείται η υπηρεσία αυτή όπως προβεί άμεσα σε άρση, τυχόν, κατασχέσεων σε βάρος της εταιρείας, καθώς και στην αναστολή πάσης φύσεως ατομικών διώξεων και μέτρων διοικητικής εκτέλεσης που έχουν επιβληθεί σε βάρος της εταιρικής παρουσίας, κατ' εφαρμογή του άρθρου 72 του ν. 4307/2014.

Με αφορμή την ανωτέρω εξώδικη δήλωση-πρόσκληση, η Δ.Ο.Υ. Λάρισας απέστειλε το με αριθμ. 35453/19-6-2018 έγγραφό της στην ερωτώσα υπηρεσία, η οποία, αφού:

α) αναφέρεται στις διατάξεις των άρθρων 68 επ. του ν. 4307/2014 και ιδίως του άρθρου 72 του νόμου αυτού, β) εκθέτει τις απόψεις της (έχοντας υπόψη της τα ισχύοντα βάσει του ν. 3869/2010) και γ) επικαλείται εκδοθείσες γνωμοδοτήσεις του Ν.Σ.Κ., οι οποίες πραγματεύονται συναφή ζητήματα αναστολής εκτέλεσης κατάσχεσης απαιτήσεων εις χείρας τρίτου, ήτοι στην ΟΛΝΣΚ 341/2014, όπου η αναστολή διατάσσεται, κατόπιν ασκηθείσας ανακοπής, είτε με προσωρινή διαταγή, είτε με δικαστική απόφαση, και στην ΝΣΚ 163/2017, όπου η αναστολή επέρχεται κατ' εφαρμογή των ειδικότερων διατάξεων του ν. 3869/2010, είτε με την κατάθεση της σχετικής αίτησης υπαγωγής του οφειλέτη στις διατάξεις αυτές (άρθρ. 4), είτε με προσωρινή διαταγή (άρθρ. 5), θέτει τα εξής ερωτήματα:

1) Η προβλεπόμενη στην παρ. 1 του άρθρου 72 του ν. 4307/2014 αυτοδίκαιη, από τη δημοσίευση απόφασης περί υπαγωγής της επιχείρησης στην ειδική διαχείριση του άρθρου 68 του ν. 4307/2014, αναστολή όλων των ατομικών διώξεων κατά της επιχείρησης καθ' όλη τη διάρκεια της ειδικής διαχείρισης, συμπεριλαμβανομένων και των μέτρων διοικητικής εκτέλεσης από το Δημόσιο και τους ΦΚΑ, καθώς και των μέτρων διασφάλισης της οφειλής κατά τις διατάξεις του άρθρου 46 του ν. 4174/2013, έχει ως έννομη συνέπεια την άρση των κατασχέσεων που επιβλήθηκαν εις βάρος της εταιρείας σε χρόνο προ της κατάθεσης της αίτησης περί υπαγωγής της επιχείρησης σε ειδική διαχείριση;

2) Σε περίπτωση αρνητικής απάντησης στο ανωτέρω ερώτημα και με δεδομένο ότι η υπαγωγή της επιχείρησης στην ειδική διαχείριση δεν συνεπάγεται την παύση της λειτουργίας της και ότι αντικείμενο της κατάσχεσης εις χείρας τρίτου αποτελεί και χρηματική απαίτηση μέλλουσα, ποιές οι συνέπειες εκ της ανωτέρω αυτοδίκαιης αναστολής, αναφορικά με τα ποσά που τυχόν κατατεθούν στους ήδη δεσμευμένους, συνεπεία των επιβληθεισών κατασχέσεων, τηρούμενους τραπεζικούς λογαριασμούς της εταιρείας, μετά την επερχόμενη εκ του νόμου αναστολή (δημοσίευση της σχετικής απόφασης) και κατά το χρονικό διάστημα ισχύος αυτής;

Νομοθετικό πλαίσιο

5. Στο ν. 4307/2014 (Α' 246/15-11-2014), Αμοιβαία αναγνώριση ποινικών αποφάσεων/Μισθολογικά Στρατιωτικών & Δικαστών/Ρύθμιση οφειλών μικρών επιχειρήσεων κλπ, Μέρος Δ, Κεφάλαιο Πρώτο, στις διατάξεις του Άρθρου 60, με

τίτλο Αντικείμενο - σκοπός – ορισμοί, ορίζεται: « **1.** Με τον παρόντα νόμο θεσπίζονται έκτακτα προσωρινά μέτρα για την ελάφρυνση του ιδιωτικού χρέους, ειδικότερα οφειλών βιώσιμων μικρών επιχειρήσεων και επαγγελματιών προς χρηματοδοτικούς φορείς, το Δημόσιο και φορείς κοινωνικής ασφάλισης (ΦΚΑ), καθώς και έκτακτες διαδικασίες για την εξυγίανση ή εκκαθάριση εν λειτουργία υπερχρεωμένων αλλά βιώσιμων επιχειρήσεων. Ειδικότερα, θεσπίζονται: **α)** η παροχή κινήτρων προς μικρές επιχειρήσεις και επαγγελματίες αφενός και προς χρηματοδοτικούς φορείς αφετέρου για τη ρύθμιση / διαγραφή ιδιωτικού χρέους, **β)** ... **γ)** ..., **δ)** έκτακτη διαδικασία ειδικής διαχείρισης και **ε)** ... **2.** ...».

Στον ίδιο νόμο, **Κεφάλαιο Τέταρτο, με τίτλο Έκτακτη Διαδικασία Ειδικής Διαχείρισης, στις διατάξεις των άρθρων 68 επ. , ορίζονται τα εξής:**

«**Άρθρο 68, Αίτηση υπαγωγής στην έκτακτη διαδικασία ειδικής διαχείρισης**

1. Κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο με πτωχευτική ικανότητα σύμφωνα με το άρθρο 2 παράγραφος 1 του Πτωχευτικού Κώδικα, το οποίο έχει την έδρα του στην Ελλάδα και βρίσκεται σε γενική και μόνιμη αδυναμία εκπλήρωσης ληξιπρόθεσμων χρηματικών υποχρεώσεων, δύναται να υπάγεται στη διαδικασία ειδικής διαχείρισης του παρόντος άρθρου. Στην περίπτωση κεφαλαιουχικών εταιριών, αυτές μπορούν να υπάγονται στη διαδικασία ειδικής διαχείρισης του παρόντος άρθρου και εφόσον συντρέχει ως προς αυτές για δύο συνεχόμενες χρήσεις λόγος λύσης κατά το άρθρο 48 παρ. 1 του κ.ν. 2190/1920 (αναλογικά εφαρμοζομένου στις λοιπές μορφές κεφαλαιουχικών εταιριών).

2. Η αίτηση υποβάλλεται από πιστωτή ή πιστωτές του οφειλέτη, στους οποίους περιλαμβάνεται τουλάχιστον ένας χρηματοδοτικός φορέας, οι οποίοι εκπροσωπούν τουλάχιστον το 40% του συνόλου των απαιτήσεων σε βάρος του οφειλέτη. **3.** ... **4.** ... **5.** ...».

«**Άρθρο 69, Ορισμός Ειδικού Διαχειριστή**

1. Ως ειδικός διαχειριστής ορίζεται νόμιμος ελεγκτής ή ελεγκτικό γραφείο, όπως ορίζονται στο ν. 3693/2008 (Α` 174) ή δικηγόρος με οικονομοτεχνικές γνώσεις ή δικηγορική εταιρία ... Ειδικός διαχειριστής μπορεί να ορισθεί και σύμπραξη προσώπων εφόσον συμμετέχει σε αυτή νόμιμος ελεγκτής ή ελεγκτικό γραφείο ή δικηγόρος με οικονομοτεχνικές γνώσεις ή δικηγορική εταιρία**2.** ...

3. Η διαδικασία και το λειτούργημα του ειδικού διαχειριστή παύουν εντός δώδεκα (12) μηνών από τη δημοσίευση της απόφασης του άρθρου 70, ανεξαρτήτως της αντικατάστασης του ειδικού διαχειριστή κατά το επόμενο εδάφιο, εκτός εάν άλλως

προβλέπεται στο παρόν. Αν συντρέχει σπουδαίος λόγος ή ο ειδικός διαχειριστής παραιτηθεί, μπορεί ο τελευταίος να αντικαθίσταται κατόπιν αίτησης όποιου έχει έννομο συμφέρον ... **4.** ... ».

«Άρθρο 70, Εκδίκαση της αίτησης

1. Αρμόδιο δικαστήριο για την εκδίκαση της αίτησης είναι το Μονομελές Πρωτοδικείο, στην περιφέρεια του οποίου ο οφειλέτης έχει την έδρα του, το οποίο δικάζει κατά τη διαδικασία της εκούσιας δικαιοδοσίας. Οι αποφάσεις του δεν υπόκεινται σε τακτικά ή έκτακτα ένδικα μέσα, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά.

2. Για τη συζήτηση της αίτησης ορίζεται δικάσιμος εντός διμήνου από την υποβολή της. Στην περίπτωση νομικών προσώπων εφαρμόζεται το άρθρο 96 παρ. 2 του Πτωχευτικού Κώδικα.

3. Κατόπιν αιτήσεως οποιουδήποτε έχει έννομο συμφέρον, μέχρι την έκδοση της απόφασης του άρθρου 71 μπορούν να διατάζονται από τον πρόεδρο του αρμόδιου δικαστηρίου τα μέτρα του άρθρου 10 του Πτωχευτικού Κώδικα κατ' αναλογική του εφαρμογή.¹ Η αναστολή επάγεται αυτοδικαίως την αναστολή για τις ίδιες απαιτήσεις και έναντι των λοιπών συνοφειλετών, καθώς και την απαγόρευση της διάθεσης των ακινήτων και του εξοπλισμού της επιχείρησης του οφειλέτη και τυχόν συνοφειλετών του.

4. ... 5. Η υποβολή της αίτησης αναστέλλει τυχόν εκκρεμείς αιτήσεις υπαγωγής σε καθεστώς εξυγίανσης σύμφωνα με το άρθρο 100 του Πτωχευτικού Κώδικα ή εκκρεμείς αιτήσεις ειδικής εκκαθάρισης ή κήρυξης πτώχευσης, εφαρμοζομένων αναλόγως των διατάξεων των παραγράφων 6 και 8 του άρθρου 99 του Πτωχευτικού Κώδικα.».

«Άρθρο 71, Απόφαση του δικαστηρίου:

1. Το δικαστήριο αποδέχεται την αίτηση εάν συντρέχουν οι προϋποθέσεις του άρθρου 68 παράγραφοι 1 και 2.

¹ Στο άρθρο 10 του ΠτΚ ορίζεται: «1. Μετά την υποβολή της αίτησης για κήρυξη του οφειλέτη σε πτώχευση, ο πρόεδρος του αρμόδιου κατά το άρθρο 4 δικαστηρίου, δικάζοντας κατά τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων (άρθρα 682 επ. Κ.Πολ.Δ.), μετά από αίτηση οποιουδήποτε έχει έννομο συμφέρον, μπορεί να διατάξει όποιο μέτρο κρίνει αναγκαίο για να αποτραπεί κάθε επιζήμια για τους πιστωτές μεταβολή της περιουσίας του οφειλέτη ή μείωση της αξίας της, μέχρι να δημοσιευθεί η απόφαση επί της αίτησης για κήρυξη της πτώχευσης. Ο πρόεδρος μπορεί, ιδίως, να απαγορεύσει οποιαδήποτε διάθεση περιουσιακού στοιχείου από τον οφειλέτη ή προς αυτόν, να διατάξει την αναστολή των ατομικών διώξεων των πιστωτών, να ορίσει μεσεγγυούχο. Η απόφαση υποβάλλεται στη δημοσιότητα του άρθρου 8.

2. Τα διατασσόμενα μέτρα παύουν αυτοδικαίως με την έκδοση της απόφασης του δικαστηρίου επί της αίτησης για κήρυξη της πτώχευσης.».

2. Το δικαστήριο αποδεχόμενο την αίτηση διορίζει με την απόφαση του τον προτεινόμενο στην αίτηση ειδικό διαχειριστή, ... 3. Η απόφαση επί της αιτήσεως εκδίδεται εντός μηνός από τη συζήτηση. 4. ... 5. ... 6....».

«**Άρθρο 72**, Συνέπειες αποδοχής της αίτησης:

«1. Η αποδοχή της αίτησης συνεπάγεται την αυτοδίκαιη αναστολή όλων των ατομικών διώξεων κατά της επιχείρησης καθ' όλη τη διάρκεια της ειδικής διαχείρισης, συμπεριλαμβανομένων και των μέτρων διοικητικής εκτέλεσης από το Δημόσιο και τους ΦΚΑ, καθώς και των μέτρων διασφάλισης της οφειλής κατά τις διατάξεις του άρθρου 46 του ν. 4174/2013.

2. Μετά τη δημοσίευση της απόφασης της προηγούμενης παραγράφου η εξουσία των καταστατικών οργάνων διοίκησης και διαχείρισης της επιχείρησης περιέρχεται στο σύνολο της στον διοριζόμενο ειδικό διαχειριστή. ... 3. ... ».

«**Άρθρο 76**, Περάτωση διαδικασίας ειδικής διαχείρισης:

« 1. Σε περίπτωση που δεν ολοκληρωθεί η όλη διαδικασία μεταβίβασης τουλάχιστον του 90% του συνόλου του ενεργητικού της εταιρίας (ως λογιστική αξία) εντός της προθεσμίας του άρθρου 69 παρ. 3 τότε η διαδικασία θεωρείται ότι έχει λήξει και ο ειδικός διαχειριστής υποχρεούται να υποβάλει αίτηση πτώχευσης της επιχείρησης.

Σε περίπτωση που εκκρεμεί αίτηση πτώχευσης προχωρά η εξέτασή της. Κατ' εξαίρεση, εάν εντός της ανωτέρω προθεσμίας εκκρεμεί πλειοδοτική διαδικασία και υποβολή αίτησης προς το δικαστήριο για αποδοχή προσφοράς με την οποία να επιτυγχάνεται (λαμβανομένων υπόψη και τυχόν προηγούμενων διαθέσεων) η διάθεση τουλάχιστον του 90% του συνόλου του ενεργητικού της εταιρίας (ως λογιστική αξία και ανεξαρτήτως τρόπου διάθεσης), τότε η ειδική διαχείριση παρατείνεται αυτοδικαίως μέχρι την έκδοση των σχετικών αποφάσεων από το αρμόδιο δικαστήριο και την ολοκλήρωση της διαδικασίας μεταβίβασης των σχετικών στοιχείων. 2.... 3.».

6. Στο **Ν.Δ. 356/1974**, Περί Κώδικος Εισπράξεως Δημοσίων Εσόδων (**ΚΕΔΕ**) ορίζονται τα εξής:

«**Άρθρο 30**, Κατάσχεσις εις χείρας τρίτων:

«1. ... 2. ... 3. Από της ημέρας κοινοποιήσεως του κατασχετηρίου εις τον τρίτον δεν δύναται ούτος να αποδώση προς τον οφειλέτην του Δημοσίου τα κατατεθέντα χρήματα ή πράγματα ουδέ δύναται να συμψηφίση προς ανταπαιτήσεις του μεταγενεστέρας της κατασχέσεως, της κατασχέσεως επιφερούσης τα αποτελέσματα αυτοδικαίως χωρούσης αναγκαστικά εκχωρήσεως. 4. ... - 6.».

«Άρθρο 30Α, Κατασχέσεις στα χέρια πιστωτικών ιδρυμάτων:

«Ειδικά για κατασχέσεις απαιτήσεων στα χέρια πιστωτικών ιδρυμάτων, το κατασχετήριο έγγραφο κοινοποιείται στο κεντρικό κατάστημα ή σε οποιοδήποτε υποκατάστημα αυτών και μπορεί να περιέχει πολλούς οφειλέτες του Δημοσίου. Στο κατασχετήριο αυτό έγγραφο επισυνάπτεται για τον κάθε οφειλέτη πίνακας στον οποίο αναφέρεται το είδος και το ποσό κάθε οφειλής, ως και ο αριθμός και η χρονολογία βεβαίωσης της. ».

«Άρθρο 30Β, Κοινοποιήσεις μέσω διαμετακομιστικών κόμβων ηλεκτρονικής επικοινωνίας:

1. Προκειμένου ειδικά για κατασχέσεις απαιτήσεων στα χέρια πιστωτικών ιδρυμάτων, οι κοινοποιήσεις τόσο του κατασχετηρίου όσο και της δήλωσης του άρθρου 32 με το πιο πάνω παραστατικό, ενεργούνται μέσω μοναδικών διαμετακομιστικών κόμβων ηλεκτρονικής διασύνδεσης και επικοινωνίας,

Η κοινοποίηση του κατασχετηρίου θεωρείται ότι συντελέστηκε κατά την ημερομηνία και ώρα αποστολής της ηλεκτρονικής βεβαίωσης παραλαβής του από το πιστωτικό ίδρυμα, μέσω του διαμετακομιστικού κόμβου που δηλώθηκε από αυτό. ...

2. Τα κατασχεθέντα ποσά αποδίδονται είτε στο λογαριασμό του Ελληνικού Δημοσίου που τηρείται στην Τράπεζα της Ελλάδος είτε στην υπηρεσία που επέβαλε την κατάσχεση υποχρεωτικά εντός δέκα (10) ημερών από την υποβολή της δήλωσης του πιστωτικού ιδρύματος, σύμφωνα με διαδικασία που ορίζεται στην απόφαση της προηγούμενης παραγράφου. **3. ...4. ... ».**

«Άρθρο 89, «Αι διατάξεις του Κώδικος Πολιτικής Δικονομίας εφαρμόζονται εφόσον δεν αντίκεινται εις τας διατάξεις του παρόντος Ν. Διατάγματος τηρουμένης πάντοτε της διατάξεως του παρόντος Ν. Διατάγματος διά πάσαν παράβασιν.» και, τέλος, στο άρθρο 984 παρ. 3 του ΚΠολΔ.: «1. ...2. ... 3. Αφότου του κοινοποιηθεί η κατάσχεση, ο τρίτος γίνεται μεσεγγυούχος. 4. ... 5. Οι διατάξεις του άρθρου 956 παρ. 4 έως 6 εφαρμόζονται και στις περιπτώσεις του άρθρου αυτού.».

Ερμηνεία των διατάξεων

Από τις προαναφερόμενες διατάξεις, ερμηνευόμενες αυτοτελώς και σε συνδυασμό μεταξύ τους, ενόψει και όλου του νομικού πλαισίου εντός του οποίου εντάσσονται, του σκοπού που εξυπηρετούν και την υπαγωγή σε αυτές των πραγματικών περιστατικών που τέθηκαν υπόψη μας από την ερωτώσα υπηρεσία, συνάγονται τα ακόλουθα:

7. Όπως εκτίθεται στο άρθρο 1 της αιτιολογικής έκθεσης του ν.4307/2014 για τις επιχειρήσεις, οι οποίες έχουν πληγεί από την παρατεταμένη ύφεση στη χώρα μας, προβλέφθηκε η θέσπιση μιάς σειράς έκτακτων μέτρων για την ελάφρυνση των οφειλών προς διάφορους φορείς, καθώς και η εισαγωγή ειδικών διαδικασιών για την εξυγίανση των υπερχρεωμένων αλλά βιώσιμων επιχειρήσεων, προκειμένου να τους δοθεί η ευκαιρία μιας νέας αρχής. Τα μέτρα και οι διαδικασίες αυτές ορίζονται στο άρθρο 60 του ν. 4307/2014, στο οποίο ρητά προβλέπεται ότι αυτά αποσκοπούν στην «εξυγίανση ή εκκαθάριση εν λειτουργία υπερχρεωμένων αλλά βιώσιμων επιχειρήσεων». Στις διαδικασίες αυτές περιλαμβάνεται και η έκτακτη διαδικασία ειδικής διαχείρισης επιχειρήσεων, η οποία ειδικότερα αποσκοπεί στην αποφυγή της απαξίωσης της αξίας της επιχείρησης, επερχόμενης με τη διακοπή της λειτουργίας της και την άμεση υπαγωγή της στην πτωχευτική διαδικασία, καθώς και στη διάσωσή της μέσω της μεταβίβασης του ενεργητικού της, ως συνόλου ή μερών, με μεταβολή των φορέων της. Επίσης αποσκοπεί στην ικανοποίηση των πιστωτών από το τίμημα της πώλησης του ενεργητικού. (ΜΠΑΘ. 963/2017, 1612/2017).²

8. Ο Πρόεδρος του δικαστηρίου μπορεί, κατ' άρθρ. 70 παρ. 3 του ν. 4307/2014, μετά από αίτηση όποιου έχει έννομο συμφέρον να διατάξει τα προληπτικά μέτρα του άρθρου 10 ΠτΚ, κατ' αναλογική εφαρμογή τούτου. Τα διατασσόμενα ως άνω προληπτικά μέτρα ισχύουν για περιορισμένο χρόνο, ήτοι από την υποβολή της αίτησης υπαγωγής της επιχείρησης στην έκτακτη διαδικασία ειδικής διαχείρισης μέχρι την έκδοση της απόφασης περί αποδοχής αυτής.

9. Σε περίπτωση αποδοχής της ως άνω αίτησης, οι συνέπειες από την υπαγωγή της καθ' ης σε ειδική διαχείριση, ρυθμίζονται αυτοδικαίως στη διάταξη του άρθρου 72 παρ. 1 του ν. 4307/2014. Συνέπειες της εκδοθείσας και δημοσιευθείσας απόφασης, με την οποία γίνεται δεκτή η αίτηση υπαγωγής της επιχείρησης σε καθεστώς ειδικής διαχείρισης, κατ' άρθρο 72 παρ. 1 του ν. 4307/2014, είναι: 1) Η παύση της συνολικής εξουσίας των καταστατικών οργάνων διοίκησης και διαχείρισης της επιχείρησης - νομικού προσώπου- , και η από τη δημοσίευση ανάληψη του συνόλου των εξουσιών διοίκησης του νομικού προσώπου, καθηκόντων εκ μέρους του διορισθέντος διαχειριστή και 2) Η αυτοδίκαιη αναστολή όλων των ατομικών διώξεων κατά της

² Η ως άνω διαδικασία είναι παρόμοια, κατά το σκοπό και τη δομή της, προς αυτή της ειδικής εκκαθάρισης της διάταξης του άρθρου 106 ια του ΠτΚ, όπως ίσχυε πριν την κατάργησή της με τη διάταξη του άρθρου 6 παρ. 14 του Ν 4446/2016 (βλ. ΜΠΑΘ. 963/2017, 1612/2017, με τις εκεί παραπομπές σε σχετ. βιβλιογραφία επί του καταργηθέντος θεσμού).

επιχείρησης, καθ' όλη τη διάρκεια της ειδικής διαχείρισης, συμπεριλαμβανομένων και των μέτρων διοικητικής εκτέλεσης από το Δημόσιο και τους ΦΚΑ, καθώς και των μέτρων διασφάλισης της οφειλής, κατά τις διατάξεις του άρθρου 46 του ν. 4174/2013, «Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας».

10. Η διαδικασία και το λειτούργημα του ειδικού διαχειριστή παύουν εντός δώδεκα (12) μηνών από τη δημοσίευση της απόφασης του άρθρου 70, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρων 69 παρ. 3 και 76 παρ. 1 του ν. 4307/2014. Σε περίπτωση δηλαδή αποδοχής της αίτησης, αλλά μη ευδοκίμησης της διαδικασίας ειδικής διαχείρισης εντός προθεσμίας δώδεκα μηνών από την έκδοση της δικαστικής απόφασης, ο ειδικός διαχειριστής υποχρεούται να υποβάλει αίτηση πτώχευσης της εταιρείας. Συνεπώς η οριζόμενη στο νόμο αναστολή έχει περιορισμένη χρονική διάρκεια 12 μηνών (κατά κανόνα), εκκινεί από τη δημοσίευση απόφασης περί υπαγωγής της οφειλέτιδας του Δημοσίου επιχείρησης στην ειδική διαχείριση του άρθρου 68 του ν. 4307/2014, διαρκεί καθ' όλη τη διάρκεια της εν λόγω έκτακτης ειδικής διαδικασίας και λήγει με το πέρας αυτής.

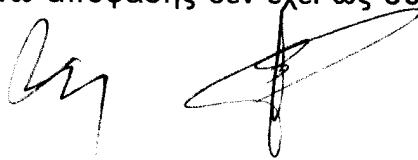
11. Κατά τις διατάξεις της παραγράφου 3 του άρθρου 30 του Κ.Ε.Δ.Ε., η κατάσχεση εις χείρας τρίτου ολοκληρώνεται με την κοινοποίηση του κατασχετηρίου στον τρίτο. Εξάλλου στις διατάξεις της παραγράφου 1 του άρθρου 30B του Κ.Ε.Δ.Ε. ορίζεται ότι η κοινοποίηση του κατασχετηρίου, ειδικά στις κατασχέσεις απαιτήσεων εις χείρας πιστωτικών ιδρυμάτων, ως τρίτων, ενεργείται ηλεκτρονικά, μέσω διαμετακομιστικών κόμβων ηλεκτρονικής διασύνδεσης και επικοινωνίας, θεωρείται δε ότι συντελέστηκε κατά την ημερομηνία και ώρα αποστολής της ηλεκτρονικής βεβαίωσης παραλαβής του από το πιστωτικό ίδρυμα, μέσω του δηλωθέντος από αυτό διαμετακομιστικού κόμβου.

Από την κοινοποίηση του κατασχετηρίου στον τρίτο επέρχονται οι συνέπειες της κατάσχεσης, σύμφωνα με την παράγραφο 3 του άρθρου 30 ΚΕΔΕ, ήτοι η απαγόρευση της διάθεσης της απαίτησης που κατασχέθηκε από τον τρίτο στον δικό του δανειστή και καθ' ου η εκτέλεση οφειλέτη του Δημοσίου, καθώς και η αναγκαστική εκχώρηση της κατασχεθείσας απαίτησης. Η κατασχεθείσα απαίτηση δηλαδή μεταβιβάζεται αυτοδίκαια εκ του νόμου από τον μέχρι τότε δικαιούχο της- καθ' ου η εκτέλεση στον κατασχόντα δανειστή, αποχωριζόμενη από την παρουσία του οφειλέτη. Το Δημόσιο καθίσταται εκδοχέας της απαίτησης αυτής, ο δε τρίτος λογίζεται ως οφειλέτης το Δημοσίου, υπό την αναβλητική αίρεση της θετικής

δήλωσης του τρίτου [Α. Γέροντα - Α. Ψάλτη, Ερμηνεία ΚΕΔΕ, Γ' έκδοση, 2016, σελ. 418, Γεωργιάδη-Σταθόπουλου, ΕΡΜΑΚ, υπ' άρθρ.461 ΑΚ, ΑΠ 114/1990, ΕΕΝ 1990, σελ.664, ΟΛΝΣΚ 277/17, ΟΛΝΣΚ 247/16, ΟΛΝΣΚ 341/2014 (επ' αυτής η ΠΟΛ 1175/2015), ΝΣΚ 163/2017 (επ' αυτής η ΠΟΛ 1162/2017) κ.α.].

12. Αντικείμενο της κατάσχεσης εις χείρας τρίτου μπορεί να είναι και χρηματική απαίτηση μέλλουσα του καθ' ου η εκτέλεση έναντι του τρίτου, η οποία τελεί υπό αίρεση, όρο ή προθεσμία, εφόσον κατά το χρόνο της κατάσχεσης υφίσταται η βασική έννομη σχέση, η οποία αποτελεί την παραγωγική αιτία της κατασχόμενης απαίτησης. Συνεπώς επί μελλοντικής απαίτησης αρκεί ο τρίτος με τη δήλωσή του να αποδέχεται την ύπαρξη της στηρίζουσας το κατασχετήριο ως άνω βασικής έννομης σχέσης, η οποία θα του προσδώσει την ιδιότητα του τρίτου-οφειλέτη του καθ' ου, αφού η ύπαρξη της σχέσης αυτής αποτελεί προϋπόθεση για τη δυνατότητα επιβολής της κατάσχεσης. Αν η απαίτηση είναι μέλλουσα κατά την εκπνοή της προθεσμίας υποβολής της δήλωσης από το τρίτο, ο κατασχών, διά της παρόδου της, υπεισέρχεται απλώς στη θέση του καθ' ου η κατάσχεση και καθίσταται δικαιούχος του οποιουδήποτε κατά το ουσιαστικό δίκαιο δικαιώματός του. Την πλήρη απαίτηση την αποκτά όμως από τη γένεσή της, -που αποτελεί αίρεση δικαίου (Γεωργιάδη.- Σταθόπουλου, ΕΡΜΑΚ, υπ' άρθρ.455 ΑΚ)- οπότε και ο οφειλέτης-τρίτος είναι υποχρεωμένος να καταβάλει στον κατασχόντα (ad hoc ΠΠΘεσσαλ. 10250/2003 επί σχετ. άρθρ. ΚΠολΔ, με τις εκεί παραπομπές, ΟΛΝΣΚ 247/2016, ΟΛΝΣΚ 341/2014, ΝΣΚ 163/2017). Η χρονική διάρκεια της κατάσχεσης, όταν αυτή επιβάλλεται σε μέλλουσες απαιτήσεις δεν ρυθμίζεται από τον ΚΕΔΕ -και δεν φαίνεται να έχει αντιμετωπισθεί από τη νομολογία-, πρέπει όμως να γίνει δεκτό, με βάση τα γενικώς ισχύοντα επί κατάσχεσης εις χείρας τρίτου, ότι η επιβληθείσα κατάσχεση αναπτύσσει τις έννομες συνέπειές της μέχρις ολοσχερούς εξόφλησης της απαίτησης του κατασχόντος (ΝΣΚ 163/2017, πρβλ. Α. Γέροντα - Α. Ψάλτη, σελ.417).

13. Κρίσιμος για την αναστολή, τυχόν, ληφθέντων μέτρων διοικητικής εκτέλεσης είναι, εν προκειμένω, ο χρόνος δημοσίευσης της απόφασης περί υπαγωγής ενός φυσικού ή νομικού προσώπου, που πληροί τις προϋποθέσεις του άρθρου 68 παρ. 1 του ν. 4307/2014, στην διαδικασία της ειδικής διαχείρισης. Εφόσον η κατάσχεση επιβλήθηκε πριν από την δημοσίευση της απόφασης αυτής, λόγω της ex lege αναγκαστικής εκχώρησης των απαιτήσεων που κατασχέθηκαν στο Ελληνικό Δημόσιο, όπως προαναφέρεται, αυτές έχουν πλέον αποχωρισθεί από την περιουσία του οφειλέτη. Συνεπώς η δημοσίευση της ως άνω απόφασης δεν έχει ως συνέπεια

την αναστολή των κατασχέσεων που επιβλήθηκαν σε βάρος οφειλέτη του Δημοσίου εις χείρας πιστωτικών ιδρυμάτων σε χρόνο πριν από την δημοσίευση αυτή, διότι υπό την αντίθετη εκδοχή θα επρόκειτο περί άρσεως κατασχέσεων μετά την επέλευση των εννόμων συνεπειών της ex lege αναγκαστικής εκχώρησης των απαιτήσεων που κατασχέθηκαν στο Ελληνικό Δημόσιο.

14. Ενόψει των εκτεθέντων επί της ερμηνείας των ανωτέρω διατάξεων και υπό το διδόμενο πραγματικό, στο πρώτο ερώτημα το Τμήμα γνωμοδότησε ομόφωνα ότι η προβλεπόμενη στην παρ. 1 του άρθρου 72 του ν. 4307/2014 αυτοδίκαιη αναστολή μέτρων διοικητικής εκτέλεσης δεν έχει ως έννομη συνέπεια την άρση των κατασχέσεων που επιβλήθηκαν εις χείρας πιστωτικών ιδρυμάτων, ως τρίτων, για χρέη της οφειλέτιδας του Δημοσίου εταιρείας, σε χρόνο προ της κατάθεσης της αίτησης, περί υπαγωγής αυτής σε ειδική διαχείριση, καθόσον οι συνέπειες του άρθρου 30 παρ. 3 ΚΕΔΕ έχουν ήδη επέλθει, από και με την επίδοση του κατασχετηρίου, εκ της ex lege δε αναγκαστικής εκχώρησης των απαιτήσεων που κατασχέθηκαν στο Ελληνικό Δημόσιο, τούτο καθίσταται πλέον δικαιούχο των απαιτήσεων που είχαν γεννηθεί πριν από την κατάθεση της αίτησης. Εξάλλου δεν υπάρχει διάταξη εκ της οποίας να έλκονται έννομες συνέπειες από την κατάθεση της αίτησης περί υπαγωγής της επιχείρησης σε ειδική διαχείριση. Και πάντως, στη διάταξη του άρθρου 72 παρ. 1 του ν. 4307/2014 προβλέπεται ρητά η αυτοδίκαιη αναστολή και όχι η άρση των τυχόν επιβληθεισών κατασχέσεων. Τοιαύτη δε άρση χωρεί μόνον σε περίπτωση μη νόμιμης κατάσχεσης, ή όταν οι προς το Δημόσιο οφειλές έχουν εξοφληθεί ή διαγραφεί, καθώς και σε ειδικές περιπτώσεις που προβλέπεται ρητά στο νόμο.

15. Περαιτέρω, επί του δευτέρου ερωτήματος, κατά την άποψη της πλειοψηφίας του Τμήματος, που απαρτίσθηκε από τους: Στέφανο Δέτση, Αντιπρόεδρο Ν.Σ.Κ., Θεόδωρο Ψυχογιό, Δημήτριο Χανή, Αδμαντία Καπετανάκη, Βασίλειο Καραγεώργο και Διονύσιο Χειμώννα, Νομικούς Συμβούλους του Κράτους, (ψήφοι έξι-6-), με την οποία συντάχθηκε και η Εισηγήτρια Σπυριδούλα Ραυτοπούλου, Πάρεδρος Ν.Σ.Κ., (γνώμη χωρίς ψήφο) από τις ανωτέρω διατάξεις συνάγεται, ότι σε περίπτωση κατά την οποία η διοικητική εκτέλεση άρχισε πριν από την δημοσίευση της απόφασης του άρθρου 72 του ν. 4307/2014, οι περαιτέρω πράξεις της διαδικασίας της εκτέλεσης, καθώς και η ικανοποίηση του Δημοσίου από την επιβληθείσα εις χείρας πιστωτικών ιδρυμάτων κατάσχεση, όσον αφορά τις μέλλουσες απαιτήσεις, καταλαμβάνονται από την εκ του νόμου αυτοδίκαιη αναστολή, υπό την έννοια ότι η περαιτέρω διαδικασία

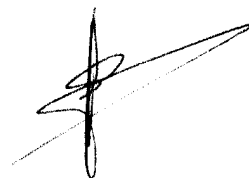
της εκτέλεσης ηρεμεί (ΟΛΝΣΚ 341/2014, ΟΛΝΣΚ 426/2000) και ισχύει καθ' όλη τη διάρκεια της ειδικής διαχείρισης, αποβλέπουσα στην απρόσκοπτη εξέλιξη της διαδικασίας αυτής, λαμβανομένου υπόψη και του σκοπού του ν. 4307/2014 (βλ. ανωτ. παρ. 7). Όμως, οι εκ του άρθρου 30 παρ.3 έννομες συνέπειες ουδόλως ανατρέπονται και η επιβληθείσα κατάσχεση ουδόλως θίγεται και παραμένει κατά πάντα ισχυρή, αλλά, αφ' ης επήλθε η αναστολή, κάθε περαιτέρω υλική και νομική πράξη άγουσα σε ικανοποίηση της απαίτησης του Δημοσίου ή του καθ' ου η κατάσχεση καθίσταται απαγορευμένη. (ΟΛΝΣΚ 341/2014). Συνεπώς η δημοσίευση της απόφασης περί υπαγωγής των κατ' άρθρο 68 παρ. 1 του ν. 4307/2014 προσώπων στην εν λόγω διαδικασία συνεπάγεται αναστολή των κατασχέσεων που επιβλήθηκαν εις χείρας των πιστωτικών ιδρυμάτων για τις μέλλουσες απαιτήσεις του δικαιούχου Δημοσίου, που κατασχέθηκαν πριν τη δημοσίευσή της, χωρίς ωστόσο το πιστωτικό ίδρυμα να μπορεί να αποδώσει τις εν λόγω απαιτήσεις στον οφειλέτη, δεδομένου ότι για τις απαιτήσεις αυτές καθίσταται "οιονεί μεσεγγυούχος" (πρβλ ΟΛΝΣΚ 341/2014, ΝΣΚ 163/2017). Μετά το πέρας της ειδικής διαχείρισης οι επιβληθείσες από το Δημόσιο κατασχέσεις αναπτύσσουν και πάλι την ενέργειά τους (πρβλ. ΝΣΚ 163/2017).

16. Μειοψήφησαν οι Νομικοί Σύμβουλοι του Κράτους, Αλέξανδρος Ροϊλός και Ελένη Πασαμιχάλη (ψήφοι δύο-2-), οι οποίοι διατύπωσαν την ακόλουθη άποψη:

Κατά την παράγραφο 3 του άρθρου 30 του Κ.Ε.Δ.Ε., η κατάσχεση εις χείρας τρίτου ολοκληρώνεται με την κοινοποίηση του κατασχετηρίου στον τρίτο. Από την κοινοποίηση του κατασχετηρίου η απαίτηση μεταβιβάζεται (in jure) από τον μέχρι τότε δικαιούχο της- καθ' ου η εκτέλεση στον κατασχόντα δανειστή, αποχωριζόμενη από την περιουσία του οφειλέτη. Ο δανειστής καθίσταται εκδοχέας της απαίτησης αυτής, ο δε τρίτος λογίζεται ως οφειλέτης του δανειστή, υπό την αναβλητική αίρεση της θετικής δήλωσης του τρίτου (Ολ. ΝΣΚ 341/2014).

Αντικείμενο της κατάσχεσης εις χείρας τρίτου, μπορεί να είναι χρηματική απαίτηση υπό αίρεση ή προθεσμία καθώς και μέλλουσα³ καίτοι κατά το χρόνο της κατάσχεσης δεν έχουν συμπληρωθεί οι προϋποθέσεις της γενεσεώς της, υπό την απαραίτητη προϋπόθεση ότι, κατά το χρόνο της κατάσχεσης υφίσταται η βασική έννομη σχέση

³ Η υπό αίρεση ή προθεσμία απαίτηση κατ' ουσία δεν ανήκει στην κατηγορία των μελλουσών απαιτήσεων, καίτοι η γέννηση αυτών κατά κανόνα ανάγονται σε μέλλον γεγονός (αντί άλλων Μ. Σταθόπουλος Γενικό Ενοχικό Δίκαιο 1978 παρ. 2 Ιν σελ. 27επ).

(εταιρία, εντολή, μίσθωση, παρακαταθήκη, χρησιδάνειο και γενικώς οιαδήποτε, έστω και μη επώνυμη βασική σχέση, η οποία αποτελεί την παραγωγό αιτία της μελλοντικής απαίτησης (Ιω. Μπρίνιας, Αναγκαστική Εκτέλεση, τόμος τρίτος, Κατάσχεση εις χείρας τρίτου έκδοση β, σελ. 1243). Συνεπώς επί μελλοντικής απαίτησης αρκεί ο τρίτος με τη δήλωσή του να αποδέχεται την ύπαρξη της στηρίζουσας το κατασχετήριο ως άνω βασικής έννομης σχέσης, η οποία, θα του προσδώσει την ιδιότητα του τρίτου οφειλέτη του καθού, αφού η ύπαρξη της σχέσης αυτής αποτελεί προϋπόθεση για τη δυνατότητα επιβολής της κατάσχεσης.

Ενόψει των ανωτέρω η δημοσίευση της απόφασης περί υπαγωγής της οφειλέτιδος εταιρίας σε ειδική διαχείριση δεν συνεπάγεται -κατ'έξαιρση- την αναστολή των κατασχέσεων που επιβλήθηκαν σε χρόνο πριν από την δημοσίευση της απόφασης αλλά ούτε και την αναστολή εκείνων που το αντικείμενό τους είναι μελλοντικές χρηματικές απαιτήσεις απορρέουσες από την παραγωγό αιτία (βασική έννομη σχέση), λόγω της αναγκαστικής εκχώρησης των απαιτήσεων αυτών και του αποχωρισμού των από την περιουσία του οφειλέτη.

Επομένως, η δημοσίευση της απόφασης περί υπαγωγής του κατ' άρθρο 68 (παρ 1) του ν. 4307/2014 νομικού προσώπου στην εν λόγω διαδικασία, δεν συνεπάγεται αναστολή των κατασχέσεων που επιβλήθηκαν εις χείρας των πιστωτικών ιδρυμάτων για τις μελλοντικές απαιτήσεις που ανάγονται σε χρόνο μετά την δημοσίευση της εν λόγω απόφασης και τα πιστωτικά ιδρύματα πρέπει να αποδώσουν τις εν λόγω απαιτήσεις στον δικαιούχο δανειστή, εν προκειμένω στο Δημόσιο.

Απάντηση

Κατόπιν των ανωτέρω, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Τμήμα Β'), επί του τεθέντος ερωτήματος, γνωμοδοτεί ως εξής:

17. α) επί του πρώτου υποερωτήματος (ομοφώνως):

Η προβλεπόμενη στην παρ. 1 του άρθρου 72 του ν. 4307/2014 αυτοδίκαιη, από τη δημοσίευση απόφασης περί υπαγωγής της επιχείρησης στην ειδική διαχείριση του άρθρου 68 του ν. 4307/2014, αναστολή μέτρων διοικητικής εκτέλεσης, δεν έχει ως έννομη συνέπεια την άρση των κατασχέσεων που επιβλήθηκαν εις βάρος της εταιρείας, σε χρόνο πριν από την κατάθεση της αίτησης περί υπαγωγής της επιχείρησης σε ειδική διαχείριση, καθόσον η ρηθείσα αυτοδίκαιη αναστολή δεν καταλαμβάνει τις ανωτέρω κατασχέσεις, αφού από και με την επίδοση του κατασχετηρίου επέρχεται ex lege αναγκαστική εκχώρηση των απαιτήσεων που

κατασχέθηκαν στο Ελληνικό Δημόσιο, το οποίο καθίσταται δικαιούχο των απαιτήσεων που είχαν γεννηθεί πριν από την κατάθεση της αίτησης αυτής.

β) επί του δευτέρου υποερωτήματος (κατά πλειοψηφία):

Εάν αντικείμενο των επιβληθεισών, πριν από την δημοσίευση της απόφασης του άρθρου 72 του ν. 4307/2014, κατασχέσεων εις χείρας τρίτου αποτελεί χρηματική απαίτηση μέλλουσα, συνέπεια της κατ' άρθρο 72 παρ. 1 του ν. 4307/2014 αυτοδίκαιης αναστολής, είναι ότι κάθε περαιτέρω πράξη άγουςα σε ικανοποίηση του Δημοσίου από την επιβληθείσα εις χείρας πιστωτικών ιδρυμάτων κατάσχεση, καταλαμβάνεται από την εκ του νόμου αυτοδίκαιη αναστολή, υπό την έννοια ότι η όλη διαδικασία της εκτέλεσης ηρεμεί από την δημοσίευση της σχετικής απόφασης και μέχρι το πέρας της ειδικής διαχείρισης.

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Αθήνα, 29-11-2018

Ο Πρόεδρος

Στέφανος Δέτσης
Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Η Εισηγήτρια

Σπυριδαύλα Ραυτοπούλου
Πάρεδρος Ν.Σ.Κ.